

CopenCore
KULTUR
TURISME
NETVÆRK

SKAB VÆRDIFULDE OPLEVELSER

for både turister og lokale

INDHOLD

INTRODUKTION	04
DOBBELTFUNKTIONELLE KULTUROPLEVELSER	06
ANBEFALINGER	08
EKSEMPLER	10
DISTORTION	
KANALHUSET	
SMK FRIDAYS	
DEN RØDE PLADS	
REFFEN	

INTRODUKTION

København er en by, hvor mennesker mødes gennem kulturen – både indenfor murene hos kulturinstitutionerne og i gadebilledet. Strategien CopenCore slår fast, at visionen for hovedstaden er at være en metropol, hvor kultur er kernen. Et sted, hvor kultur skaber nærværende oplevelser, der samler og sætter varige aftryk hos både lokale og internationale turister.

Men hvad får de to grupper ud af hinandens tilstedeværelse? Og hvordan skaber man en stemning, hvor begge grupper får en positiv oplevelse?

Du sidder med en udgivelse i hånden, der har en ambition om at udbrede viden om, hvordan kultursteder kan arbejde strategisk med at appellere til både lokale københavnere og internationale turister. Det er vigtigt for Københavns overordnede profil som kulturby, og naturligvis også vigtigt for de enkelte kultursteder, som kan tiltrække flere gæster, hvis de formår at skabe attraktive rammer for både borgere og besøgende.

Hvad enten du repræsenterer kulturarven, madverdenen, de kreative miljøer, eventbranchen eller noget helt femte, kan du finde inspiration og gode råd i denne udgivelse. Vi har besøgt et udvalg af kultursteder i København, som er lykkedes med at samle både københavnere og internationale turister, så det skaber værdi for begge grupper. Denne udgivelse fremhæver nogle af de vigtigste erfaringer.

Udgivelsen tager udgangspunkt i interviews med ledere fra 12 udvalgte kulturtilbud samt dybdegående interviews på stederne med over hundrede lokale og internationale turister. Den fremhæver, hvilke greb der bliver taget i brug og giver dig anbefalinger til, hvordan dit kultursted kan lykkes med at appellere stærkere til både borgere og besøgende på en og samme tid.

God læselyst.

DOBBELT- FUNKTIONELLE KULTUROPLEVELSER

Denne inspirationsguide har rødder i fænomenet dobbeltfunktionalitet, som i de senere år har vundet indpas inden for det byggede miljø. Dobbeltfunktionalitet handler i sin essens om bæredygtig udvikling, fordi det handler om at lave holdbare løsninger, som skaber værdi på flere bundlinjer. Eksempelvis når regnvandsafledning bliver anvendt som skateareal (Musicon i Roskilde), eller når et forbrændingsanlæg samtidig fungerer som rekreativ skibakke m.m. (Amager Ressource Center i København).

Overført til kultur og turisme betyder dobbeltfunktionalitet i vores analyse, at faciliteter, oplevelser og steder bliver udviklet med blik for flere forskellige målgrupper, herunder i særdeleshed det lokale levede liv og besøgende udefra. Når en kommune eksempelvis anlægger en vandrerrute, et badeanlæg, en offentlig kunstinstitution eller et udsigtspunkt, kan det med stor sandsynlighed blive udviklet på en måde, så det både appellerer til lokale og besøgende. Derved bliver tiltaget mere langtidsholdbart og bæredygtigt.

Steder, der alene appellerer til turister, vil ofte være behæftet med en vis lokal modstand, fordi de lokale mister tilhørsforholdet og den særlige københavnske stemning bliver mindre udtalt. Stederne skaber ikke nævneværdig værdi for lokalbefolkningen – udover det rent forretningsmæssige for de aktører, som servicerer turisterne, naturligvis. Og omvendt vil steder, der alene appellerer til lokale borgere, ofte misse et forretningspotentiale fra turisterne – og måske endnu vigtigere et socialt potentiale ved at skabe ramme for kulturmøder, som både lokale og besøgende nyder godt af.

Ideelt set skal kulturmødet være værdiskabende for begge grupper, så de lokale oplever turismen som et positivt bidrag til lokalområdet, og turisterne får en god oplevelse og en autentisk følelse af københavnervivet.

Dobbeltfunktionelle kulturoplevelser er altså en balanceakt, hvor det handler om at finde samspillet mellem det lokale levede liv og de besøgende udefra og dyrke de særlige faktorer, som forstærker synergien.

Vores undersøgelse har vist, at dobbeltfunktionelle kulturoplevelser kan gradbøjes. Lidt simplificeret kan man sige, at oplevelserne kan ses i et kontinuum mellem tilstedeværelse og samtale.

TILSTEDE beskriver de kulturoplevelser, hvor lokale og besøgende 'blot' deler rummet, faciliteterne, oplevelserne, etc. uden egentlig at interagere med hinanden i direkte forstand. Her sker der alligevel en indirekte værdiskabelse, fordi kvaliteten af både borgernes og gæsters oplevelse højnes qua deres fælles tilstedeværelse. Vores empiri viser, at de lokale bliver mere bevidste og stolte over lokalområdets rigdom, når turisterne viser interesse for stedet. Samtidig får turisterne en følelse af en mere lokal og autentisk oplevelse.

SAMTALE er den anden ende af kontinuummet, hvor lokale og besøgende interagerer med hinanden på allskens forskellige måder. Det kan være det lokale par, der falder i snak med nogle turister ved langbordsmiddagen, eller de to unge fra hver sin verdensdel, der danser og fester under Københavns lyse nattehimmel til Distortion.

TILSTEDE

SAMTALE

Dobbeltfunktionelle kulturoplevelser er en balanceakt, hvor det handler om at finde samspillet mellem det lokale levede liv og de besøgende udefra og dyrke de særlige faktorer, som forstærker synergien.

ANBEFALINGER

På baggrund af interviews, fotos, observationer og samtaler med +100 københavnere og internationale turister samt interviews med 12 ledere af forskelligartede kultursteder har vi nuanceret forståelsen for forskellige former for dobbeltfunktionelle kulturoplevelser. Vi fremhæver her de vigtigste erfaringer.

OPRETHOLD EN UFORMEL STEMNING UDEN FOR MEGET KONTROL

En hyggelig og afslappet stemning får både lokale og internationale gæster til at sænke paraderne. Det er med til at forlænge ophold på stedet og sætter gang i impulsive møder på tværs. Internationale turister fremhæver den danske liberale alkoholpolitik med alkohol i offentlige rum som et positivt element for at etablere en hyggelig og afslappet atmosfære.

SKAB GODE RAMMER FOR FÆLLESSPISNING OG SAMTALER PÅ TVÆRS

En fast rammesætning og tydelig værtskab kan medvirke til, at gæsterne bliver trygge. De ved, hvad der skal ske,

og alle har et fælles udgangspunkt. Det giver anledning til fællesskabsfølelse og nye møder og samtaler på tværs.

Sørg derfor for, at de fysiske rammer gør det nemt for gæsterne at interagere på tværs på en behagelig og tryk måde. Langborde er et greb til at skabe samhørighed i en afslappet atmosfære. Såfremt der også er bordreservationer kan det være en fordel at lave en bordplan forinden for at åbne gæsternes sociale cirkler og for at mixe forskellige nationaliteter med hinanden. Placer også maden på fade el.lign., der inviterer til, at gæsterne interagerer med hinanden.

MULIGGØR KREATIV UDFOLDELSE

Kreative aktiviteter skaber en følelse af at have et fælles projekt, man kan mødes om. Det giver anledning til samtaler og mulighed for at kunne tale frit og afslappet, samtidig med at man åbner op for sig selv og sine idéer. De kreative værksteder kan være alt fra lerværksteder, klippe-klistre, tegneworkshop og andet, der indebærer fysiske materialer og kunstnerisk udfoldelse hos den enkelte.

VÆR OPMÆRKSOM PÅ POTENTIALERNE I SPROGBARRIERER

Sprogbarrieren til det danske sprog kan bruges aktivt – og som en fordel. De fleste lokale behersker og kan begå sig på engelsk, og de er klar på at oversætte over for turister, hvis de bliver spurgt. Benyt derfor gerne det danske sprog i udvalgte situationer fx til en mundtlig velkomst. Dette kan skabe en autentisk stemning og styrke de lokale gæsters værtskab og samspil med internationale gæster. Dog er det vigtigt at huske, at den overordnede kommunikation om kulturoplevelsen også skal oversættes til engelsk, så turisterne forstår, at de er inviteret og føler sig inkluderet.

HUSK AT TAGE GÆSTERNES DØGNRYTME I BETRAGTNING

For at de lokale og internationale turister kan få glæde af hinandens tilstedeværelse, er det vigtigt, at de besøger stedet samtidigt. Hav derfor gæsternes forskellige døgnrytmer in mente. Ofte dukker turisterne op tidligere end de lokale, der først skal være færdige på arbejdet. Gør

det nemt og muligt for begge grupper at kunne bruge stedet som en pause til at kunne slå sig ned og være fysisk og mentalt til stede.

SKAB RUM, DER UNDERSTØTTER FORSKEL- LIGE FORMER FOR AKTIVITETER

Både internationale gæster og københavnernes er vilde med de steder, der åbner op for impulsive aktiviteter. Steder, der giver gæsterne mulighed for at gøre, hvad der passer til deres dagsform. De finder ro, slapper af, spiser, drikker, leger, spiller spil og er fysisk aktive på forskellig vis. De forskellige aktiviteter fungerer samtidig som mulighed for at interagere på tværs socialt. For at styrke de frie aktiviteter, er det en fordel, at rummet understøtter forskellige aktiviteter såsom petanque, bordtennis, cafébesøg, skate, legeplads m.m.

EKSEMPLER

DISTORTION

Københavnifest for alle

Distortion er et godt eksempel på, hvordan den afslappede københavnske festkultur smitter af på turisternes oplevelser. Gedefestivalen formår med sin afslappede stemning at inddrage turisterne i det lokale festliv og dets traditioner og giver turisterne en mulighed for at prøve at feste som københavnere. De internationale turister oplever, at festlighederne adskiller sig fra andre byer, fordi trykkniveauet er højt og tilliden fra ordensmagten stor. Paraderne er nede, og det smitter af på turisterne. De sænker skuldrene, slapper af og nyder at kunne drikke øl på en plads eller gade, uden at skulle kigge sig over skulderen.

“I love this place. In Madrid you cannot drink on the street, it’s a big difference and it’s amazing. I was in Oslo last week and it was shit to be in a park, you feel like everyone is watching you if you open a beer. And here in Copenhagen, the police are not here to catch you, the police are here to help you. It must be a nice place to live.”

Mand, 30 år, Spanien, Distortion

KANALHUSET

Når lokale og turister inspirerer hinanden

Kanalhuset på Christianshavn serverer aftensmad hver dag året rundt. Her mødes christianshavnerne og folk fra brokvartererne med turister fra hele verden og nyder et velsmagende måltid side om side ved langborde. Der er plads til omkring 100 spisende gæster, og det er ikke helt tilfældigt, hvem man får som sidemand. Kanalhuset laver en bordplan, hvor de bevidst forsøger at sætte de lokale sammen med de turister, der overnatter i Kanalhuset. Det er op til gæsterne selv at fordele service, bestik og maden mellem sig. Det sætter ofte gang i samtaler, hvor lokale og turister oplever at få ny viden og perspektiver på hinandens hverdag og kultur.

“Sidste gang til fællesspisning mødte jeg nogle helt fantastiske mennesker. Han var fransk og var flyttet til Sydkorea og havde mødt sin kone der, og de havde børn med. De overvejede, om de skulle have et job i Danmark, fordi deres work-life balance ikke var god. Vi havde en masse snakke. Det fungerede så godt. Jeg tænker, at jeg skal invitere dem hjem til mig.”

Kvinde, 54 år, København, Kanalhuset

SMK FRIDAYS

Kreative aktiviteter skaber samtaler på tværs

Statens Museum for Kunst nytænker museumsoplevelsen med eventet SMK Fridays seks gange årligt. Her bliver drinks, street food, kunstoplevelser, talks og koncerter blandet med muligheden for kreativ selvudfoldelse. Stemningen adskiller sig fra den formelle atmosfære, der ofte hersker på kunstmuseer. Det medvirker til, at gæsterne er mere åbne over for hinanden, og at der opstår impulsive samtaler på tværs. Særligt kreative aktiviteter såsom deres lerværksted inviterer til, at lokale og turister interagerer, når de låner værktøj af hinanden, sammenligner deres kreationer m.m.

“Normally museums are sort of fancy and not everybody feels fancy. But here at this event we talk together through this clay thing, so there’s a real sense of community. It is a little microcosmos of the larger city.”

Mand, 35 år, Canada, SMK Fridays

DEN RØDE PLADS

Turisternes interesse styrker den lokale stolthed

Den Røde Plads er et byrum, der ligger på Nørrebro. Bag projektet står arkitektfirmaet BIG, det tyske landskabsarkitektfirma Topotek 1 og kunstnergruppen Superflex. Asfalten er malet i skarpe røde, orange og lilla nuancer og meget af inventaret er importeret fra udlandet for at illustrere områdets etniske mangfoldighed. Pladsen bliver brugt til at hænge ud på, lege og skate. Mange turister lægger vejen forbi. Flere lokale beskriver, at de gennem turisternes begejstring og interesse bliver bevidste om de kulturelle rigdomme, de bor i nærheden af. Turisternes tilstedeværelse er med til at blåstemple stedet som en attraktion, der fortjener opmærksomhed. Det kommer både til udtryk gennem en udtalt stolthed og en værdsættelse over at bo i et område, der tiltrækker folk fra udlandet.

“Der stod lige nogle turister og kiggede rundt på pladsen og smilede rigtig meget. Jeg kan blive ramt af, at det er min by, de står og kigger på. Jeg tror, det er nemmere at se sin egen by, når man ser det gennem turisternes øjne. Nogle gange kan man godt glemme det særlige, fordi det bare er en rød plads. Men det er dejligt, at de stod og smilede og kiggede på festivalen og skaterne. Så værdsætter man det lidt mere, når man ser andre se det udefra.”

Kvinde, 29 år, København, Den Røde Plads

REFFEN

Turister slapper af, og lokale kommer i feriestemning

Reffen på Refshaleøen er et fest- og spisested, der med sin beliggenhed ud til vandet, langbordene og de uformelle drikke- og madboder inviterer til socialt samvær i en afslappet atmosfære. Det er et sted, der inviterer til, at man stopper op og slapper af. Reffen tiltrækker mange internationale turister, og mixet med de lokale smitter positivt af på stemningen, fordi de to grupper inspirerer hinanden gensidigt. De får lyst til at trække stikket, slappe af og springe ud af hverdagen for en stund. Turisterne oplever, at de lokale slapper af og blander ind med dem, mens de lokale kommer i feriestemning.

“Jeg kan godt lide, at der er mange turister. Jeg får sådan lidt en feriestemning. Vi snakkede faktisk om det i dag. Der kommer en feriestemning over de aktiviteter, man laver i København, når der ikke kun er lokale her, men der også er nogle turister. Det er et meget hyggeligt sted at tage hen og holde sin danske ferie, hvis man ikke skal langt væk til sommer.”

Mor og datter, 19 og 50 år, København, Reffen

CopenCore
KULTUR
TURISME
NETVÆRK

August 2023

Udarbejdet af Seismonaut for Wonderful Copenhagen
med støtte fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

Læs kulturvisionen CopenCore på
www.wonderfulcopenhagen.dk

Find baggrundsrapport om kulturturisme på
www.mosaik-kultur.dk

